

ازدواج آسان در کما/ تجمّل گرایی، بزرگ‌ترین مانع ازدواج آسان/ مانور تجمّل در جشن‌های عروسی

در سال‌های اخیر سلطه صنعت مد و تشریفات، الگوبرداری‌های غلط، تجمّل‌گرایی و هزینه‌های کمرشکن در امر ازدواج خواسته و ناخواسته راه دشوار و پیچیده‌ای برای ازدواج ساده در پیش پای جوانان قرار داده است.

به گزارش **خبرنگارِی فایس** از تبریز، شنیدن واژه «ازدواج» برای یک هفته مداوم، خبر از رسیدن هفته ازدواج می‌دهد. هفته‌ای بدون ثبت طلاق و تلاش برای سوق دادن جوانان به سمت تشکیل خانواده‌هایی که بنیان جامعه را شکل می‌دهند. آخرین روز هفته ازدواج، وقت خوبی برای بررسی اتفاقاتی است که زمینه آغاز زندگی مشترک را فراهم می‌کنند. هفته‌ای که پیش از این شعار «ازدواج آسان، آگاهانه و به هنگام» را نیاز جامعه معرفی کرد و توسط نهادهای مختلف درگیر در امور جوانان، برای پاسخگویی به آن شعار تلاش‌هایی هم صورت داد. حال اینکه تلاش‌های صورت گرفته تا چه حد در تشکیل و دوام خانواده‌های نوپا موثر بوده‌اند را باید در آمار یک طلاق از هر 6 ازدواج در استان جستجو کرد؛ کمی بالاتر و پایین‌تر بودن این آمار هم محل مناقشه نیست، این مشکلات مدتهاست مانند غده‌ای بیمار از بدن جامعه سر باز کرده‌اند و در انتظار درمان هستند و شاید بهترین زمان برای بررسی این مشکلات، در همین هفته‌ای باشد که به نام «ازدواج» زینت یافته است. *

عروس خانوم وکیلیم؟ همه چیز از اینجا آغاز نمی‌شود. در آخرین سال‌های آخرین دهه قرن اخیر شمسی، همه چیز با بله گفتن عروس سپیدپوش آغاز نمی‌شود. امروز دیگر می‌توان ثمره زندگی‌ها را سال‌ها قبل از ازدواج دید، همان سال‌های کودکی و نوجوانی، همان سال‌های آموزش خانواده‌ها و مدارس و جامعه، سال‌هایی که هنوز به آنها و آموزش در آنها توجه زیادی نمی‌شود، اما نقطه آغاز تمام رفتارهای آتی افراد جامعه، از زن و مرد را شکل می‌دهد. یکی از مشاورهای مجرب شهرمان، با تاکید بر نقش آموزش و ایجاد باور زندگی درست و اخلاقی و ساده، می‌گوید: اگر کمی دقت کنیم، نتیجه خیلی از زندگی‌های مشترک جدید، از همین روزهای اول پیداست. روزهایی که باید بهترین لحظات عمر دو نفر را تشکیل بدهد، اما به محل شاخ و شانه کشیدن و قدرت نمایی هر یک از طرفین نسبت به دیگری تبدیل می‌شود. دکتر شیرین صالحی، شکل دادن تفکر صحیح نسبت به ویژگی‌های عقلانی و منطقی زندگی مشترک توسط جامعه و به خصوص رسانه‌ها را بسیار موثر می‌داند و می‌گوید: اگر در فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی به جای برگزاری عروسی در باغ‌های چند هزار متری و هدیه‌های میلیونی و تزیینات زیبا و باشکوه، فرهنگ بومی و ملی ما در امر ازدواج ترویج شود، شاید نتایج بهتری بگیریم، زیرا در فرهنگ اصیل ما، قبل از مال و منال، اخلاق و منش و رفتار افراد مد نظر قرار می‌گرفت و به برخورد‌ها و حسن خلق توجه می‌شد. این مشاور خانواده می‌افزاید: در صورت عملکرد درست در فضاهای مختلف و ارائه آموزش‌های به روز و مفید، شاید روزی را ببینیم که رعایت اخلاق؛ توجه به حقوق فردی و اجتماعی، سادگی و اصالت نه در حد یک شعار که به عنوان یک رویکرد اخلاقی در نظر گرفته شود و افرادی که غیر از این عمل کنند، شرمند و خجالت‌زده شوند. اتفاقی که می‌تواند به زندگی ساده‌تر و بی‌دغدغه‌تر نسل بعدی یاری برساند. ***

«کجای ازدواج آسان است؟ سختی پیدا کردن همسر مناسب و دلخواه به جای خود، با پیچیدگی‌های برگزاری یک مراسم حتی ساده چه کنیم؟» کریم، 28 ساله و دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد، اینها را می‌گوید و می‌افزاید قید ازدواج را زده و با تمام توان جلوی خانواده‌اش ایستاده تا زمانی که امکانات لازم مالی را فراهم کند و بعد به دنبال همسر رویاباش بگردد. او که اکنون در یک شرکت خصوصی کارهای مالی و بانکی را انجام می‌دهد، داشتن توان مالی را نخستین شرط ازدواج می‌داند و می‌گوید: با آنکه وضعیت بدی نداشتیم اما تمام سال‌های کودکی من در خانه‌ای خیلی کوچک گذشت و می‌دانم مادرم با اینکه شکایتی نمی‌کرد ولی از این بابت در سختی بود، نمی‌خواهم فرزندم و همسر در چنین شرایطی باشند. جوانانی از طیف‌های مختلف هم این مسئله را تایید کرده و می‌گویند که امکانات مالی یکی از دغدغه‌های مهم ایشان در شروع زندگی را تشکیل می‌دهد. جوانان از طیف‌های کارمند، دانشجو، نقاش ساختمان، مهندس مخابرات، مدرس دانشگاه و امثال آنها افرادی که به قول قدیمی‌ها، خیلی وقت است شتر تاهل دم در خانه‌شان لم داده هم ترجیح می‌دهند اول پای بست عمارت زندگی مشترک را درست و با امکانات دقیق بچینند، بعد به آغاز زندگی فکر کنند. همین است که «درآمد» مسئله اصلی زندگی جوانان امروز شده، مسئله‌ای که با نگاهی کوتاه به وضعیت هزینه‌های مختلف اهمیت آن بیشتر هم مشخص می‌شود. صالحی، مشاور خانواده با تایید اهمیت این مسئله می‌گوید: روزی نیست که مراجعان مجرد یا در آستانه ازدواج برای مطرح کردن دغدغه‌هایشان در خصوص مسائل مالی مراجعه نکنند و نگرانی‌هایشان در این رابطه را مطرح نمایند و نکته جالب توجه این است که بر خلاف تصور، آقایان جوان هم بخش زیادی از مراجعان را تشکیل می‌دهند و در مراجعات اولیه اغلب مضطرب و پریشان و بی‌انگیزه هم هستند؛ آنها نگران این هستند که کارشان را از دست بدهند و با مشکلاتی دوچندان نسبت به دوره تجرد روبه‌رو شوند و یا نگران هستند که درآمد و پس انداز نه چندان زیادشان برای مراسم عروسی و هزینه‌های زندگی مشترک کافی نباشد. *** تمام ماجرا این نیست... به جز هزینه خانه و ماشین و امکانات اولیه، هزینه‌های برگزاری مراسم ازدواج هم به تنهایی بخش مهمی از موانع آغاز زندگی مشترک را تشکیل می‌دهد. محمد که به تازگی وارد روند تاهل شده، هزینه‌های اصلی مراسم را شامل لباس عروس، کت و شلوار داماد، سرویس طلا، حلقه، تالار عروسی، سفره عقد، گل آرای، میوه، شیرینی، پذیرایی‌های مختلف در سالن، آرایشگاه، عکاسی و فیلمبرداری، سیستم صوتی و ارکستر، تزیین ماشین، کیف و کفش عروس، دسته گل عروس و موارد پیش بینی نشده مختلف دیگر می‌داند و می‌افزاید که هزینه‌های جانبی مانند حضور عاقد برای تکمیل فیلم، کارت دعوت، یادبود عروسی و البته سفر ماه عسل نیز به تنهایی مبلغ قابل توجهی می‌شوند. او که در یک شرکت خدمات مسافرتی مشغول به کار است، می‌گوید هرچند بخش زیادی از ملزومات مراسم را دوستان و همکارانش با تخفیف ویژه برایش انجام می‌دهند، اما بازهم هزینه‌ها بالاست؛ او می‌گوید نمی‌تواند چیزی از این بخش‌ها را کم کند چون خانواده همسرش هر چقدر در خصوص مهریه بی‌تفاوت بودند، در خصوص این مسئله بسیار حساس هستند و همان جمله قدیمی «یک عمر است و یک شب عروسی» را مد نظر دارند. روانشناسان و مشاوران امور خانواده هم با تایید این دیدگاه‌های تغییرنیافته توسط خانواده زوجین، نقش خانواده‌ها را در تسهیل ازدواج بسیار اساسی می‌دانند و تغییر این الگو در ذهن بزرگ‌ترها با انجام برنامه‌ریزی‌های فرهنگی بلندمدت را تنها راه برون رفت از این تنگنای اجتماعی می‌دانند. در سالهای اخیر الگوی آغاز زندگی مشترک جوانان چهره‌ای بسیار دوگانه داشته است، به صورتی که در برخی خانواده‌ها برگزاری مراسم ازدواج بسیار آسان‌تر و در برخی دیگر بسیار پیچیده‌تر شده است. ***

همین ازدواج، که می‌گویند کلی خرج و مخارج دارد، موجب ایجاد مشاغل زیادی حول و حوش فضای شادمانه اش هم شده است. آژانه مدیر یکی از مزون‌های شهر و طراح سفره عقد است و به گفته خودش به لحاظ هزینه و دستمزد دریافتی از مشتریان، جزو مزون‌های معمولی شهر محسوب می‌شود. این مادر تحصیل کرده، پس از اتمام دوره کارشناسی ارشد به کار طراحی و دوخت روی آورده و از کارش راضی است. حرف‌های زیادی در مورد مراسم ازدواج و سفارش‌های مشتریان‌اش دارد، به حدی که خیلی سخت می‌توان تصور کرد در چنین شرایط اقتصادی افرادی حاضر به پرداخت چنین هزینه‌هایی هم باشند؛ اما این طراح و اجرا کننده تزیینات مراسم عقد و عروسی از درخواست‌ها و قیمت‌های غیرقابل باوری صحبت کرد که زوج‌های جوان با هر توان مالی، درخواست اجرای آن در شب رویایی زندگی‌شان را دارند. گفته‌های او از لباس‌هایی از قیمت‌های یک میلیون تومان آغاز می‌شود و تا بالای یکصد میلیون تومان می‌رسد! هرچند سفارش گل برای گل آرایشی سالن و سفره عقد کمتر شده اما قیمت این گل آرای‌ها در شرایط فعلی بسته به نوع گل و فصل برگزاری مراسم چیزی بیشتر از 5 میلیون تومان برای ماشین عروس و 15 میلیون تومان برای تزیین تالار عروسی محاسبه می‌شود و بنا به درخواست زوج می‌شود موارد مختلفی را هم به آن اضافه کرد. برای آشنایی با زوایای دیگر مراسم‌های ازدواج، با چندین آرایشگاه شهر تماس گرفتیم؛ نکته جالب توجه در این خصوص، عدم همکاری و ارائه قیمت تلفنی از سوی تمام آرایشگاه‌ها بود و گفتند فقط به صورت حضوری و با دیدن عروس قیمت می‌دهند! این درحالی است که مراجعه حضوری قیمت‌هایی از 800 هزار تومان برای آرایش‌های ساده‌تر تا 5 میلیون تومان برای گرم و میک آپ را شامل می‌شدند. امکانات دیگری مانند کرایه دادن تور ویژه عروس و تاج و باقی مواد و مصالح هم قیمتی از 500 هزار تومان تا میلیون‌ها تومان آب می‌خورند! این اواخر چیزی به این «یک» خدمات عروسی هم از سوی آرایشگاه‌ها ارائه می‌شود؛ و شامل چند بار آرایش قبل و حین و بعد عروسی برای گرفتن عکس‌هایی با لباس‌های مختلف رسمی و اسپورت می‌شود. همه اینها یعنی ساعت‌ها زمان و میلیون‌ها تومان هزینه... هزینه‌های دیگری از جمله سفره عقد و یادبودهای عروسی را هم باید به لیست

بی‌پایان این هزینه‌ها اضافه کرد. سفره‌های عقد به توجه به مزونی که آن را کرایه می‌دهد و وسایل به کار رفته مثل چینی آلات، ظروف نقره و امثال آن قیمتی از 300 هزار تومان دارد و سیر صعودی خود را با بالای 10 میلیون تومان ادامه می‌دهد؛ البته به همراه یادبودهایی که هر عدد از آنها از 2 هزار تومان تا مبالغی بیشتر از 50 هزار تومان قیمت دارند، حالا با یک ضرب ساده، هزینه یادبود عروسی برای حدود 200 میهمان را محاسبه کنید... ارکستر و سیستم صوتی را از قلم انداختیم! این مورد بستگی بسیاری به محیطی دارد که عروسی در آن برگزار می‌شود؛ خانه‌ها چون عموماً خیلی بزرگ نیستند به بیشتر از 2 بلندگو و دو یا سه نوازنده نیاز ندارند. اما در تالار یا باغ قضیه فرق دارد و محدوده خاصی ندارد و این مورد بسته به سلیقه و سفارش عروس و داماد تعیین و قیمت‌گذاری می‌شود. پایه قیمت برای مراسم‌ها از حدود 3 میلیون تومان است و تا میلیون‌ها تومان پرواز می‌کند. فیلمبرداری و عکاسی، با یک تا چهار دوربین، امکانات جانبی (!)، چاپ آلبوم روی چوب و حتی شیشه مات و برفی هم از 2 میلیون تومان تا قیمت‌های عجیب غریبی در نوسان هستند؛ و از آنجا که زوج‌های جوان علاقه وافری به متفاوت بودن از خود نشان می‌دهند، حاضرند حتی ده‌ها میلیون تومان برای فیلم و عکس مراسم شب‌روایی زندگی‌شان هزینه کنند. قدیم‌ترها می‌گفتند برای ازدواج خواستن لازم است، توکل به خدا و دعای خیر پدر و مادر؛ امروزه‌ها اما هفت‌خوانی را باید پشت سر بگذارند تا با تجرد خداحافظی کرده و متاهل شوند. دیر زمانی نمی‌گذرد از روزگاری که ازدواج بخشی عادی از زندگی مردم بود؛ بچه‌ها متولد می‌شدند، با شیطنت و مدرسه رفتن و بازیگوشی بزرگ می‌شدند، شغلی دست و پا می‌کردند یا وردست پدر می‌شدند و یک روز بعد از ظهر با چهره‌ای سرخ از شرم به خواستگاری دختر خانومی می‌رفتند که مادر می‌گفت مثل پنجه آفتاب است و از هر انگشتش هزار هنر می‌بارد. آقا پسر که سیگاری و اهل رفیق بازی نبود و درآمدی کم و بیش هم داشت، خانواده‌ها به تایید سر تکان می‌دادند و شیرینی می‌خوردند، میوه‌ها در حوض آب بالا و پایین می‌رفتند، حلقه‌ای که بر انگشت عروس خانوم می‌درخشید، سفره‌ای ترمه و قند سائیدن و هل‌هل کردن و در نهایت خانه بختی که شاید فقط یکی دو اتاق تودرتو بود. و زندگی آغاز می‌شد، به همین سادگی امروز اما این تصویر گرهی جاودانه با گذشته پیدا کرده است؛ انگار این اتفاقات بخشی عادی و معمولی از فیلم فارسی‌های کهن بودند و فقط محض ثبت در تاریخ به بعضی داستان‌ها و فیلم‌ها راه پیدا کرده‌اند. امروز عصر زندگی مدرن است، عصر دوییدن برای رسیدن به امکاناتی که ارزشش بالاتر از آرامش است، عصر آدم‌های جدید و خواسته‌های جدیدتر... امروزه مادیات یا به لفظی دیگر تجملات، اغلب به غلط، پایه و اساس آبرومندی شمرده می‌شود. اجاره کردن ماشین‌های آنچنانی برای مراسم جشن عروسی و نحوه گل زدن روی آنها، رزرو تالارهای مجلل، گرفتن هتل‌های معروف و اجاره باغ‌های آنچنانی خارج از شهر، خرید جواهرات و لباس، گرفتن وقت از آتلیه‌های بالای شهر، هر کدام به شکلی ملاک آبرو و شخصیت شمرده می‌شود و هرچه باشکوه‌تر، آبرومندتر! کم‌رنگ شدن بسیاری از سنت‌های قدیمی که تنها پاکی و پیشینه خوب از طرفین ملاک ازدواج بود، پایبند نبودن به آداب و رسوم و اصول اخلاقی که قدیمی‌ها تأکید فراوانی بر آن داشتند، نبود ایمان و عشق در زندگی برای تعهد و وفاداری، همه و همه همچون بمبی است ویرانگر بر بیکره ازدواج.* **از تغییر سبک زندگی تا فراز و نشیب های فرهنگی**

برخی کارشناسان و جامعه‌شناسان معتقدند نمی‌توان صرفاً عامل بالارفتن سن ازدواج را در مسائل اقتصادی جستجو کرد، تغییر سبک زندگی و فراز و نشیب‌ها و تحولات فرهنگی جامعه در طول دو دهه و بخصوص یک دهه اخیر آنچنان با سرعت و شتاب همراه بوده که بعضاً هضم و باور برخی از مسائل همچون ازدواج را از سوی جوانان سخت و دشوار ساخته است.

توقعات مهار ناشدنی زوجین، بالارفتن انتظارات خانواده‌ها، رقابت‌ها و چشم و هم‌چشمی‌های ظاهری نیز مزید بر علت شده تا این اتفاق خجسته را با مسیر پر سنگلاخی مواجه سازد که کمتر کسی به پیمایش آن تن در دهد.

در چنین شرایطی باید قوه مقننه و قوه مجریه با فوریت و جدیت تمام ورود کنند تا این مسیر دشوار، هموار و تسهیل شود، در غیر این صورت تبعات و عوارض این پدیده و بالا رفتن سن ازدواج، آنچنان مصیبت بار خواهد بود که دامنه پس‌لرزه آن و هزینه‌های مادی و معنوی که به جامعه تحمیل می‌کند فراتر از حد انتظار خواهد بود. *****نگارنده: فرینوش اکبرزاده